

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Καταγραφή και ανάδειξη ζητημάτων στη διοικητική διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας

Αύγουστος – Δεκέμβριος 2022

Ημερομηνία Δημοσίευσης: 03/2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. «Η Ιθαγένεια στην πράξη»	2
II. Μεθοδολογία παρακολούθησης και καταγραφής	4
III. Καταγραφή ζητημάτων Αύγουστος – Δεκέμβριος 2022	6
1. Διαδικασία απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας με Πολιτογράφηση	6
1.1 Γραπτές εξετάσεις απόκτησης Πιστοποιητικού Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση (ΠΕΓΠ)	6
1.2 Συνολική αξιολόγηση και προφορική συνέντευξη	9
1.3 Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών	10
1.4 Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτημάτων	11
2. Διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας για τη δεύτερη γενιά	12
2.1 Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών	12
2.2 Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτήσεων	12
IV. Συμπεράσματα	13
V. Πηγές	15
VI. Παραρτήματα	17
Παράρτημα 1: Λίστα τεκμηρίων οικονομικής και κοινωνικής ένταξης.....	17
Παράρτημα 2: Πίνακες επαρκούς εισοδήματος ανά έτος και οικογενειακή κατάσταση.....	18
Παράρτημα 3: : Εκκρεμότητες Υπηρεσιών στην Πολιτογράφηση	19
Παράρτημα 4: Εκκρεμότητες Υπηρεσιών στην Ιθαγένεια δεύτερης γενιάς (αρ. 1α και 1β).....	19
Παράρτημα 5: Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Ιθαγένειας	20

Το έργο «**Η Ιθαγένεια στην πράξη**» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος **Active citizens fund**, με φορέα υλοποίησης το Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity και εταίρο την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους €13,5 εκατ., χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014-2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Διαβάστε περισσότερα εδώ: www.activecitizensfund.gr

Το **Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity (Generation 2.0 RED)** προέκυψε αρχικά το 2006 από τη δράση νέων μεταναστευτικής καταγωγής, που ξεκίνησε ως άτυπη ομάδα αποκαλούμενη «Δεύτερη Γενιά», με αποστολή την εξασφάλιση του δικαιώματος στην ιθαγένεια για την αόρατη γενιά των παιδιών που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα από γονείς μετανάστες. Το Generation 2.0 RED ιδρύθηκε καταστατικά το 2013 από τη συνένωση της ομάδας με το ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο «Ινστιτούτο για τα Δικαιώματα, την Ισότητα και την Ετερότητα (i-RED)», με στόχο την οργανική σύνδεση της έρευνας με την εμπειρία του πεδίου.

Σήμερα το Generation 2.0 RED είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που αποτελείται από μια διεπιστημονική ομάδα ατόμων διαφορετικής καταγωγής μεταξύ τους, τα οποία μοιράζονται το κοινό όραμα ότι όλοι και όλες μας, ατομικά και συλλογικά, έχουμε το δικαίωμα να συμμετέχουμε ισότιμα κι ενεργά σε μια κοινωνία που σέβεται τη διαφορετικότητα. Η αποστολή του Generation 2.0 RED υλοποιείται βάσει μιας ολιστικής προσέγγισης, αφού παρεμβαίνει στο ατομικό, κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο με στόχο την ενδυνάμωση ατόμων και κοινοτήτων για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας και της διαφορετικότητας καθώς και την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.

Επομένως ο οργανισμός παρακολουθεί ενεργά τα ζητήματα ιθαγένειας ήδη από το 2006: την ψήφιση του Ν.3838/2010, την κοινωνική αδικία που προκλήθηκε από την [Απόφαση 460/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας](#) που έκρινε αντισυνταγματικές δύο από τις καινοτομίες που έφερε ο νόμος αυτός,¹ έπειτα την ψήφιση του Ν.4332/2015, που έδωσε τελικά [το δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας στα παιδιά των μεταναστών](#) που γεννήθηκαν και/ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα, μέχρι τον Ν.4604/2019 και πρόσφατα τον Ν.4735/2020, που έφεραν σημαντικές αλλαγές στο σύστημα της πολιτογράφησης. Από το 2015 που κατοχυρώνεται νομικά η ιθαγένεια δεύτερης γενιάς, το Generation 2.0 RED παρακολουθεί αδιαλείπτως την εφαρμογή της νομοθεσίας για την κτήση ιθαγένειας και τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό, τον Ιούλιο του 2020 δημοσίευσε την [Έκθεση για τις Διευθύνσεις Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών](#).

---

¹ Πρώτη καινοτομία ήταν η καθιέρωση ειδικών διαδικασιών κτήσης της Ελληνικής Ιθαγένειας για τα παιδιά των μεταναστών (Δεύτερη Γενιά) είτε από τη γέννησή τους, εάν οι γονείς τους διέμεναν μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί τουλάχιστον 5 συνεχόμενα έτη, είτε κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης της παρακολούθησης 6 τουλάχιστον τάξεων της ελληνικής εκπαίδευσης. Η δεύτερη καινοτομία ήταν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης για ορισμένες κατηγορίες νομίμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και για τους ομογενείς.

Η **Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΛΕΔΑ)** συνιστά σωματείο με πολυετή δράση στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΛΕΔΑ είναι η παλαιότερη οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα και δραστηριοποιείται από το 1953. Από το 2008 έως το 2009 επεξεργάστηκε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ένα [σχέδιο νομοθετικής πρωτοβουλίας για έναν νέο Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας](#). Το σχέδιο αυτό αποτέλεσε το θεμέλιο της μεταρρύθμισης του 2010. Στη συνέχεια, το 2012 πραγματοποίησε τη διαδικτυακή καμπάνια με τίτλο [«Τα παιδιά των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα έχουν δικαίωμα στην ελληνική ιθαγένεια»](#) και τοποθετήθηκε [ως διάδικος ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας](#) στην υπόθεση που αφορούσε τη συνταγματικότητα των μεταρρυθμίσεων του 2010. Έκτοτε παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στο πεδίο της ιδιότητας του πολίτη συμβάλλοντας με τη νομική της ειδημοσύνη με όποιον τρόπο κρίνει πρόσφορο για την εδραίωση του κράτους δικαίου σε αυτό το πεδίο. Στο πλαίσιο αυτό, μετά τις πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις, η ΕΛΕΔΑ δημοσίευσε την ανακοίνωση [«Ιθαγένεια σε αποκλεισμό»](#).

Το έργο «Η Ιθαγένεια στην πράξη» απαντά για πρώτη φορά στην ανάγκη αποτίμησης της διοικητικής διαδικασίας απόδοσης της ιθαγένειας στην Ελλάδα, για να συνεισφέρει στην ίση πρόσβαση στο δικαίωμα αυτό. Σκοπός είναι η βελτίωση των πρακτικών της δημόσιας διοίκησης μέσα από προτάσεις για άρση των εμποδίων που έχουν εντοπιστεί. Συνεπώς απευθύνεται πρωτίστως στην ελληνική δημόσια διοίκηση, αλλά λαμβάνεται υπόψη και το όφελος των δικαιούχων. Παράλληλα επιδιώκεται η ενημέρωση του κοινού σχετικά με το σημαντικό θέμα της ουσιαστικής πρόσβασης στην ιδιότητα του πολίτη. Το έργο ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2021 και θα ολοκληρωθεί τον Μάρτιο του 2023.

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν αποτελούν προσωπικές απόψεις του συντάκτη/της συντάκτριας και δεν απηχούν απαραίτητα τις απόψεις του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ ή του Διαχειριστή Επιχορήγησης του Προγράμματος Active citizens fund στην Ελλάδα (Ίδρυμα Μποδοσάκη σε συνεργασία με το SolidarityNow)

Το Generation 2.0 RED έχει αναλάβει να παρακολουθεί τον τρόπο που η δημόσια διοίκηση εφαρμόζει τη νομοθεσία για την ιθαγένεια. Επιπλέον, ανέπτυξε τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση δύο συγκεκριμένων διαδικασιών που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, την πολιτογράφηση και την απόκτηση ιθαγένειας λόγω γέννησης/φοίτησης στη χώρα (γνωστή ως Ιθαγένεια Δεύτερης Γενιάς). Αυτή η μεθοδολογία αποτελεί το κύριο εργαλείο για τη συγκέντρωση, καταγραφή και ανάδειξη ζητημάτων που περιορίζουν την πρόσβαση και την κτήση ιθαγένειας. Η καταγραφή αυτή είναι μια από τις κεντρικές δράσεις που διέπει το έργο «Η ιθαγένεια στην πράξη».

Καταρχάς, η παρακολούθηση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένα πεδία των δύο αυτών διαδικασιών απόδοσης ιθαγένειας, όπως ορίζονται από τον νόμο:² από την υποβολή της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία ιθαγένειας μέχρι και την παραλαβή του Δελτίου Ταυτότητας από την αστυνομία, στην περίπτωση θετικής έκδοσης απόφασης για την απόκτηση της ιθαγένειας.

Πιο συγκεκριμένα, τα πεδία ανά διαδικασία είναι τα εξής:

❖ Διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας με Πολιτογράφηση

1. Γραπτή δοκιμασία.
2. Πληρότητα του φακέλου.
3. Προφορική συνέντευξη και συνολική αξιολόγηση.
4. Αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης.
5. Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών.
6. Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτημάτων.

❖ Διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας με τη Γέννηση/Φοίτηση (Ιθαγένεια δεύτερης γενιάς)

1. Βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης ορισμένων τάξεων ελληνικού σχολείου (αφορά την κατηγορία φοίτησης).
2. Δήλωση και αίτηση κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας.
3. Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών.
4. Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτημάτων.

Εφόσον ορίστηκαν τα πεδία παρακολούθησης ανά διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας, στη συνέχεια έγινε αντιστοιχία με την ιεραρχία της δημόσιας διοίκησης που έχει αναλάβει την εφαρμογή των θεσμοθετημένων διαδικασιών, με βάση το [οργανόγραμμα](#) του Υπουργείου Εσωτερικών, ξεκινώντας από τη Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας [ΓΓΙ] έως και τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας.

Οι πηγές πληροφόρησης είναι το ίδιο το νομικό πλαίσιο, η συνεχής επίσημη επικοινωνία και οι τακτές συναντήσεις του Generation 2.0 RED με τη ΓΓΙ, την Κεντρική Διοίκηση Ιθαγένειας και τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας,³ η παρακολούθηση των επίσημων ιστοσελίδων του Υπουργείου Εσωτερικών, της Βουλής, της Δημόσιας Διαβούλευσης, της Διαύγειας, του Εθνικού Τυπογραφείου, καθώς και η ενημέρωση που λαμβάνει ο οργανισμός από τους ίδιους τους εξυπηρετούμενους του που έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία απόκτησης ιθαγένειας. Η καταγραφή και ανάδειξη των δυσλειτουργιών του συστήματος απόδοσης της ιθαγένειας προκύπτει μέσα από αυτή

---

² Βάσει των διατάξεων του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (Ν.3284/2004, όπως ισχύει). Ειδικότερα, όσον αφορά το νέο σύστημα πολιτογράφησης λήφθηκαν υπόψη οι τροποποιήσεις του Ν.4735/2020 ενώ για τη διαδικασία κτήσης ιθαγένειας λόγω γέννησης και/ή φοίτησης ο Ν.4332/2015.

³ Βάσει μεθοδολογικού πλάνου και ανοιχτού ερωτηματολογίου που συντάξαε το Generation 2.0 RED.

τη μεθοδική διαδικασία μελέτης και συγκριτικής προσέγγισης των νομοθετικών προβλέψεων και των πρακτικών της δημόσιας διοίκησης.

Οι [πέντε συνολικά αναφορές που δημοσιεύτηκαν](#) κατά τη διάρκεια του έργου ήταν το αποτέλεσμα της συστηματικής παρακολούθησης της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και παρουσιάζουν τα κύρια ζητήματα και προσκόμματα στη διοικητική διαδικασία. Οι προηγούμενες τέσσερις αναφορές ήταν τετράμηνες, ενώ η παρούσα και τελευταία αναφορά είναι πεντάμηνη και αφορά τον Αύγουστο έως και τον Δεκέμβριο του 2022, προκειμένου να καλύψει τις εξελίξεις έως το τέλος του 2022.

1. Διαδικασία απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας με Πολιτογράφηση

Η πολιτογράφηση αλλογενών αλλοδαπών είναι η κατεξοχήν διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας από ενήλικες αλλοδαπούς, πολίτες τρίτων χωρών και Ευρωπαίους πολίτες. Για να μπορεί κάποιο άτομο να πολιτογραφηθεί Έλληνας/ίδα πρέπει να πληροί ορισμένες τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις. Χρειάζεται να έχει συμπληρώσει 7 συναπτά έτη προηγούμενης νόμιμης διαμονής και να είναι κάτοχος άδειας διαμονής μακράς διάρκειας ή πρόσφυγας κατά την κατάθεση της αίτησης. Οι πολίτες της ΕΕ και οι γονείς παιδιών με ελληνική ιθαγένεια μπορούν να καταθέσουν έπειτα από 3 χρόνια νόμιμης διαμονής, ενώ όσοι έχουν λοιπούς τύπους αδειών διαμονής μπορούν να καταθέσουν μετά από 12 χρόνια νόμιμης διαμονής. Τέλος, χρειάζεται να πληρούν ουσιαστικές προϋποθέσεις, όπως είναι η οικονομική και κοινωνική ένταξη στη χώρα.

Με τον Ν.4735/2020 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο σύστημα της πολιτογράφησης. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου, πρωταρχικοί στόχοι ήταν η επιτάχυνση, η διαφάνεια και η αξιοκρατία της διαδικασίας. Μία από τις βασικότερες αλλαγές που έφερε ο Ν.4735 είναι ότι αντικατέστησε την προφορική συνέντευξη ενώπιον Επιτροπής Πολιτογράφησης με γραπτές δοκιμασίες τύπου Πανελλαδικών εξετάσεων από την 01/04/2021. Ωστόσο, το στάδιο της προφορικής συνέντευξης αρχικά δεν καταργήθηκε. Μετά τις εξετάσεις προβλεπόταν μια σύντομη προφορική συνέντευξη ενώπιον τριμελούς Επιτροπής Πολιτογράφησης, η οποία αποτελείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών και εξετάζει τον βαθμό ένταξης του/της αιτούντα/σας και τη δυνατότητα συμμετοχής τους στην πολιτική ζωή της χώρας. Στη συνέχεια, με τον Ν.4873/2021 αυτό το στάδιο της διαδικασίας καταργήθηκε. Η εξέταση των τεκμηρίων της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης διενεργείται πλέον μέσω των σχετικών δικαιολογητικών εγγράφων που προσκομίζονται, ενώ απαλείφθηκε η ουσιαστική προϋπόθεση περί της δυνατότητας συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας. Κλήση σε συνέντευξη γίνεται πλέον μόνο σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς τη συνδρομή ή μη της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης.

Μια ακόμη βασική αλλαγή είναι ότι με το νέο σύστημα θεσπίστηκαν αυστηρότερα οικονομικά κριτήρια, όπως η σταθερή εργασία. Αυτά συγκεκριμενοποιήθηκαν μέσω Υπουργικών Αποφάσεων και εγκυκλίων, όπου για πρώτη φορά ορίστηκε η προϋπόθεση απόδειξης ελάχιστου επαρκούς εισοδήματος για τα προηγούμενα έτη νόμιμης διαμονής.

1.1 Γραπτές εξετάσεις απόκτησης Πιστοποιητικού Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση (ΠΕΓΠ)

Η διαδικασία των γραπτών εξετάσεων για την απόκτηση του ΠΕΓΠ αποτελεί πλέον απαραίτητη προϋπόθεση για την κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας από αλλογενείς αλλοδαπούς. Η προσκόμιση του εγγράφου ΠΕΓΠ είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάθεση μίας νέας αίτησης πολιτογράφησης, αλλά και για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων που εκκρεμούν επειδή οι αιτούντες/σες δεν πέρασαν από προφορική συνέντευξη έως τις 31/03/2021.

Οι γραπτές εξετάσεις ακολουθούν το πρότυπο των Πανελλαδικών Εξετάσεων και θα διεξάγονται δύο φορές τον χρόνο. Οι συμμετέχοντες/ουσες εξετάζονται στην Ελληνική Γλώσσα και σε 4 θεματικές ενότητες: Γεωγραφία, Ιστορία, Πολιτισμός και Πολιτικοί θεσμοί. Τα θέματα των εξετάσεων έχουν επεξεργαστεί και επιλεχθεί από ειδική επιστημονική επιτροπή, η οποία κάθε εξεταστική περίοδο θα

τα αντλεί μέσα από την προκαθορισμένη ύλη (500 ερωτήσεις) που περιλαμβάνεται στην [Τράπεζα Θεμάτων](#).

Σε ερωτήσεις από την Τράπεζα Θεμάτων εξετάζονται προφορικά τα υποψήφια άτομα άνω των 62 ετών, όσα έχουν πιστοποιημένη μαθησιακή δυσκολία και τα άτομα με σωματική αναπηρία 67% και άνω. Από την υποχρέωση λήψης του ΠΕΓΠ απαλλάσσονται όσα έχουν φοιτήσει σε ελληνικό σχολείο, είτε σε 9 τάξεις της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είτε σε 6 τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και όσα κατέχουν πτυχίο, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό από την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΣΕΛΕΤΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ). Η [εγκύκλιος υπ' αριθμόν 715](#) της ΓΓΙ διευκρινίζει ότι τα άτομα που έχουν υποβάλει αίτηση πολιτογράφησης πριν τις 17/04/2021 απαλλάσσονται από την υποχρέωση απόκτησης του ΠΕΓΠ εφόσον:

α) έχουν φοιτήσει επιτυχώς σε γυμνάσιο ή λύκειο της χώρας, είναι δηλαδή κάτοχοι απολυτηρίου τίτλου είτε γυμνασίου είτε λυκείου, και

β) έχουν αποκτήσει πτυχίο ή μεταπτυχιακό τίτλο ειδίκευσης ή έχουν εκπονήσει διδακτορική διατριβή στην ελληνική γλώσσα σε ελληνικό ΑΕΙ (ή ΤΕΙ, ΣΕΛΕΤΕ, ΑΣΠΑΙΤΕ).

Οι εξεταζόμενοι/ες λαμβάνουν το ΠΕΓΠ εάν συγκεντρώσουν το 70% της μέγιστης συνολικής δυνατής βαθμολογίας, τόσο κατά την εξέταση της Γλώσσας όσο και κατά την εξέταση των υπόλοιπων θεματικών ενοτήτων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να πετύχουν ποσοστό 66,66% (40/60 ερωτήσεις) στις ενότητες της Γλώσσας και το 50% (20/40 ερωτήσεις) στις άλλες θεματικές ενότητες.

Η αίτηση για συμμετοχή στις εξετάσεις του ΠΕΓΠ, όπως σε όλες τις εξετάσεις έως τώρα, γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της [πλατφόρμας](#) του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα εξέταστρα της αίτησης κοστίζουν €150, ενώ τα άτομα με εκκρεμή φάκελο από το παλιό σύστημα αιτούνται δωρεάν την πρώτη φορά συμμετοχής τους στις εξετάσεις. Οι εξετάσεις βάσει του νέου συστήματος έχουν πραγματοποιηθεί ήδη τέσσερις φορές, τον Μάιο και τον Νοέμβριο του 2021⁴ και τον Μάιο και τον Νοέμβριο του 2022. Η τελευταία σχετική [απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιθαγένειας](#), που εκδίδεται πριν από κάθε εξεταστική περίοδο με θέμα τις λεπτομέρειες οργάνωσης και διεξαγωγής των εξετάσεων για το ΠΕΓΠ και τη λειτουργία της Οργανωτικής Επιτροπής και των Εξεταστικών Επιτροπών, βασίστηκε στις οδηγίες των προηγούμενων αποφάσεων, χωρίς να παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ως προς τη διαδικασία.⁵

Οι εξετάσεις για τον Νοέμβριο του 2022 είχαν αρχικά οριστεί για την Κυριακή, 6 Νοεμβρίου 2022. Όμως, λόγω πρόβλεψης έκτακτων καιρικών φαινομένων, το Υπουργείο Εσωτερικών αποφάσισε δύο ημέρες πριν τις εξετάσεις τη μετάθεσή τους την επόμενη Κυριακή, 13 Νοεμβρίου. Στο πλαίσιο αυτό, την Παρασκευή 4 Νοεμβρίου το μεσημέρι στάλθηκαν μηνύματα (sms) στα κινητά τηλέφωνα των υποψηφίων και δημοσιεύτηκε [ανακοίνωση](#) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Όσον αφορά τη διεξαγωγή των εξετάσεων, δεν υπήρξαν ιδιαίτερες καθυστερήσεις και η διαδικασία κύλησε ομαλά.⁶ Τα θέματα έφτασαν στα εξεταστικά κέντρα περίπου στις 9.00 π.μ. Στα περισσότερα κέντρα της Αττικής, οι τελευταίοι/ες εξεταζόμενοι/ες εξήλθαν περίπου στις 2.30-3.30 μ.μ., οπότε ολοκληρώθηκε και το σκέλος της προφορικής εξέτασης. Στα ειδικά εξεταστικά κέντρα (άνω των 62 ετών και ΑμεΑ), που οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο προφορικά, η διαδικασία ολοκληρώθηκε περίπου στις 2.30-3.00 μ.μ. Σε αυτή την εξέταση τα στοιχεία που ήταν αναρτημένα έξω από το εξεταστικό

⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις τρεις πρώτες εξεταστικές περιόδους, βλ. [αναφορά Απριλίου – Ιουλίου 2021](#), [αναφορά Αυγούστου – Νοεμβρίου 2021](#), [αναφορά Δεκεμβρίου 2021 – Μαρτίου 2022](#) και [Αναφορά Απριλίου – Ιουλίου 2022](#).

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία των εξετάσεων της 13ης Νοεμβρίου 2022 βλ. [Εξετάσεις για την πολιτογράφηση 13^{ης} Νοεμβρίου 2022 – Χρήσιμες πληροφορίες για τη διαδικασία](#)

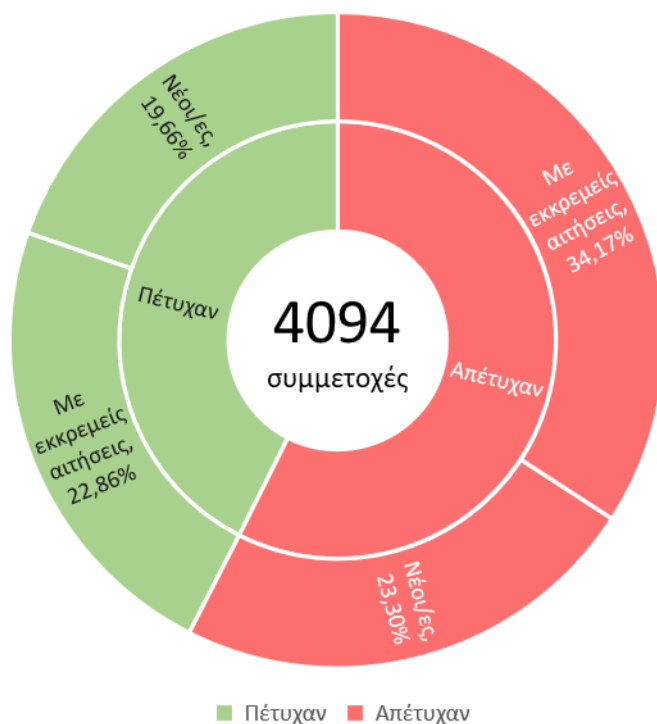
⁶ Οι πληροφορίες για τις τελευταίες εξετάσεις συλλέχθηκαν έπειτα από αυτοψία του Generation 2.0 RED στο εξεταστικό κέντρο του 42^{ου} ΓΕΛ Αθηνών αλλά και του 1^{ου} ΕΠΑΛ Αθηνών (που ήταν ειδικό εξεταστικό κέντρο), καθώς και από μαρτυρίες ατόμων που παρευρέθηκαν στα κέντρα του Δ. Αθηναίων και της Νέας Σμύρνης.

κέντρο περιλάμβαναν μόνο το ονοματεπώνυμο και τον Μοναδικό Αριθμό Εξεταζόμενου (ΜΑΕ). Τα λοιπά προσωπικά δεδομένα, όπως ο αριθμός της άδειας διαμονής και διαβατηρίου, που συμπεριλαμβάνονταν στα αναρτημένα στοιχεία των προηγούμενων εξεταστικών είχαν ορθώς αφαιρεθεί αυτή τη φορά.

Τα αποτελέσματα των εξετάσεων κοινοποιήθηκαν στους/στις συμμετέχοντες/ουσες στις 8 Δεκεμβρίου 2022. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Ιθαγένειας,⁷ ο συνολικός αριθμός αιτήσεων για συμμετοχή στις εξετάσεις ανήλθε σε 4.564. Από αυτές οι 2.576 έγιναν από άτομα που διέθεταν εκκρεμή φάκελο στις υπηρεσίες Ιθαγένειας (παλιό σύστημα) και οι 1.988 αποτελούν νέες αιτήσεις για συμμετοχή στις εξετάσεις χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση για πολιτογράφηση. Ο συνολικός αριθμός συμμετοχών την ημέρα των εξετάσεων ανήλθε σε 4.094, 2.335 με το παλιό σύστημα και 1.759 με το νέο. Οι επιτυχόντες/ούσες ήταν συνολικά 1.741 εκ των οποίων οι 936 είχαν εκκρεμή φάκελο και οι 805 έχουν υποβάλλει νέες αιτήσεις για συμμετοχή στις εξετάσεις. **Το ποσοστό επιτυχίας στις τέταρτες εξετάσεις υπολογίζεται σε μόλις 42,52%, το χαμηλότερο συγκριτικά με τις προηγούμενες τρεις εξετάσεις, αφού τον Μάιο του 2022 ήταν 45,83%, τον Νοέμβριο του 2021 ήταν 47,18% και τον Μάιο του 2021 67,11%.**

Αποτελέσματα εξετάσεων ΠΕΓΠ - Νοέμβριος 2022

Τα μέλη (εκπαιδευτικοί και υπάλληλοι του Υπουργείου Εσωτερικών) που συμμετείχαν στις εξεταστικές επιτροπές είχαν λάβει οδηγίες γραπτώς, και επιπλέον έγιναν δύο συναντήσεις προετοιμασίας: μία διαδικτυακά σε ομάδες την εβδομάδα πριν από τις εξετάσεις και μία διά ζώσης μία ημέρα πριν από τις εξετάσεις.

⁷ Κοινοποιήθηκαν γραπτώς μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την 01/03/2023 έπειτα από αίτημα του Generation 2.0 RED.

Το περιεχόμενο της Τράπεζας Θεμάτων παραμένει ίδιο από τότε που δημιουργήθηκε, τον Φεβρουάριο του 2021. Μετά από κάθε εξεταστική περίοδο, αντικαθίστανται μόνο οι ερωτήσεις που αποτέλεσαν θέματα των εξετάσεων. Οι επόμενες εξετάσεις πρόκειται να πραγματοποιηθούν στις 19 Μαρτίου 2023. Αυτή τη φορά αποφασίστηκε οι εξετάσεις να διεξαχθούν Μάρτιο αντί για Μάιο, ώστε να μην συμπέσουν με τις επικείμενες εκλογές, αφού και για τις δύο αυτές διαδικασίες είναι αρμόδιο το Υπουργείο Εσωτερικών.

1.2 Συνολική αξιολόγηση και προφορική συνέντευξη

Σύμφωνα με την αρχική πρόβλεψη στον Ν.4735/2020, τα τεκμήρια οικονομικής και κοινωνικής ένταξης καθώς και η δυνατότητα συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας εξετάζονταν σε προφορική συνέντευξη από τριμελή Επιτροπή Πολιτογράφησης.⁸ Οι πρώτες συνεντεύξεις άρχισαν να διενεργούνται μετά την έκδοση της σχετικής εγκυκλίου στις 18 Οκτωβρίου 2021 και συνεχίστηκαν μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου, οπότε επήλθαν νέες τροποποιήσεις στον Κώδικα Ιθαγένειας. Οι συνεντεύξεις αυτές ήταν σύντομης διάρκειας, αφού τα τεκμήρια οικονομικής και κοινωνικής ένταξης του/της εκάστοτε αιτούντα/σας είχαν εξεταστεί εκ των προτέρων από τις Επιτροπές μέσω των προσκομιζόμενων εγγράφων.

Στη συνέχεια τέθηκε σε ισχύ ο Ν.4873/2021. Με τον νόμο αυτόν καταργήθηκε το στάδιο της προφορικής συνέντευξης και συνεπακόλουθα διαγράφηκε από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις η δυνατότητα συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας. Η συνολική αξιολόγηση του φακέλου θα διενεργείται πλέον μόνο μέσω της εξέτασης των δικαιολογητικών εγγράφων που θεωρούνται τεκμήρια οικονομικής και κοινωνικής ένταξης.⁹ Οι αιτούντες/σες καλούνται σε συνέντευξη από τις τριμελείς Επιτροπές μόνο σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με τις προϋποθέσεις των οικονομικών ή κοινωνικών κριτηρίων. Μέχρι το τέλος του 2022 δεν είχε υπάρξει σύγκληση των Επιτροπών αυτών, καθώς ο αριθμός των εν λόγω αιτούντων ατόμων ήταν ελάχιστος. Το επόμενο διάστημα αναμένεται να συγκληθούν για πρώτη φορά οι Επιτροπές και να διεξαχθούν οι συνεντεύξεις για τις υποθέσεις για τις οποίες στοιχειοθετήθηκαν αμφιβολίες σχετικά με την πλήρωση των κοινωνικών τεκμηρίων ένταξης.¹⁰

Όσον αφορά το **ελάχιστο επαρκές εισόδημα**, το οποίο αποτελεί το κύριο τεκμήριο οικονομικής ένταξης, αυτό προβλέφθηκε για πρώτη φορά στην [υπουργική απόφαση](#) του Απριλίου του 2021. Το επαρκές εισόδημα ορίζεται κατ' ελάχιστο στα €7.500 ανά έτος και €6.500 κατά την περίοδο 2012-2018. Αυτό θα πρέπει να αποδειχθεί για 5 έως 7 έτη πριν την υποβολή της αίτησης, ανάλογα με τον τύπο της άδειας διαμονής. Οι σύζυγοι Ελλήνων πολιτών με ημεδαπά τέκνα, καθώς και οι πολίτες ΕΕ, αρκεί να αποδείξουν εισοδήματα για τα 3 προηγούμενα έτη.

Με τον Ν.4873/2021 ορίστηκε ότι για τις αιτήσεις πολιτογράφησης που υποβλήθηκαν πριν την 1η Απριλίου 2021, οπότε τέθηκε σε ισχύ το νέο σύστημα, «η χρονική περίοδος, για την οποία διακριβώνεται η ύπαρξη κριτηρίων οικονομικής και κοινωνικής ένταξης του αιτούντος, είναι εκείνη πριν από τη λήψη του πιστοποιητικού επάρκειας γνώσεων για πολιτογράφηση (Π.Ε.Γ.Π.)». Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι για τις παλαιές εκκρεμείς αιτήσεις ο χρόνος εξέτασης της ύπαρξης επαρκούς εισοδήματος δεν ανάγεται στα έτη πριν την αίτηση πολιτογράφησης, όπως ισχύει γενικά, αλλά στα έτη πριν τη λήψη του ΠΕΓΠ. Πχ. αιτούσα που έχει καταθέσει για πολιτογράφηση το 2018 και έπρεπε να αποδείξει 5 έτη επαρκούς εισοδήματος –οποιαδήποτε 5 έτη μέσα στα 7 συνεχούς νόμιμης διαμονής πριν την αίτηση– βάσει του νέου νόμου θα πρέπει να αποδείξει 5 έτη επαρκούς εισοδήματος

⁸ Βλ. περισσότερα στη σχετική ενότητα της [αναφοράς Αυγούστου – Νοεμβρίου 2021](#).

⁹ Στο Παράρτημα 2 μπορείτε να διαβάσετε τις λίστες με τα ενδεικτικά παραδείγματα εγγράφων που θεωρούνται τεκμήρια οικονομικής και κοινωνικής ένταξης, όπως έχουν καταγραφεί στις τελευταίες εγκυκλίους.

¹⁰ Σύμφωνα με ενημέρωση κατά τη συνάντηση που είχε το Generation 2.0 RED με τη Γενική Διεύθυνση Ιθαγένειας στις 23.02.2023

από τη στιγμή που έλαβε το ΠΕΓΠ και πίσω. Αν υποθετικά δώσει εξετάσεις και επιτύχει μελλοντικά τον Μάιο του 2023, τότε η επταετία ορίζεται ως εξής: 2022, 2021, 2020, 2019, 2018, 2017, 2016.

Στην ισχύουσα [εγκύκλιο](#) υπάρχουν πίνακες με το ύψος του επαρκούς εισοδήματος ανά έτος και ανά άτομο, μόνο του ή με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα μέλη.¹¹ Επίσης, συγκεκριμενοποιήθηκαν τα άτομα της οικογένειας που θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, βάσει του αν έχουν ή όχι τα ίδια ατομικά εισοδήματα, όπως και ποια λοιπά εισοδήματα που παρουσιάζονται στη φορολογική δήλωση μπορούν να συνυπολογιστούν. Τέλος, για τα άτομα με πιστοποιημένη αναπηρία άνω του 67% ορίστηκε ως ελάχιστο επαρκές εισόδημα το ποσό των €5.500 το έτος.

Μετά και τις τελευταίες τροποποιήσεις του Ν.4873/2021, η προϋπόθεση του ελάχιστου επαρκούς εισοδήματος μετρά ήδη 1 χρόνο εφαρμογής. Σύμφωνα με συνεχόμενες μαρτυρίες αιτούντων/ουσών συνεχίζουν και εκδίδονται πολλές απορριπτικές αποφάσεις λόγω χαμηλών ή μηδενικών εισοδημάτων. Τα πρώτα αριθμητικά στοιχεία για την έκδοση αποφάσεων με το νέο σύστημα δημοσιοποιήθηκαν στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου τον Ιούνιο του 2022¹² και από τότε δεν έχουν δημοσιοποιηθεί νεότερα στοιχεία. Επομένως σύμφωνα με όσα είχαν ήδη αναφερθεί στην [Αναφορά Απριλίου-Ιουλίου 2022](#), 1.206 αποφάσεις πολιτογράφησης έχουν εκδοθεί βάσει του νέου συστήματος, οι 787 (το 65%) είναι θετικές και οι 419 (το 35%) αρνητικές. Αυτά τα ποσοστά ενδέχεται να ανατραπούν, όταν σε αυτές ενσωματωθούν οι επιπλέον 2.482 αποφάσεις από φακέλους στους οποίους εκκρεμούν δικαιολογητικά και η τελική εξέταση. Ιδιαίτερα ανησυχητικό δείγμα για την αυστηρότητα των οικονομικών κριτηρίων είναι τα αριθμητικά στοιχεία από τη Διεύθυνση Ιθαγένειας Αθηνών, η οποία έχει εκδώσει μέχρι στιγμής 70 θετικές και 121 αρνητικές αποφάσεις, ενώ εκκρεμούν ακόμη 570 αιτήσεις. Το ποσοστό, δηλαδή, των απορριφθεισών αιτήσεων ξεπερνά το 63% για τους πολίτες τρίτων χωρών που κατοικούν εντός του Δήμου Αθηναίων. Διαφορετική εικόνα παρουσιάζουν τα στοιχεία της Διεύθυνσης του Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων, αφού εκεί οι θετικές αποφάσεις έφτασαν τις 136 και οι αρνητικές τις 49. Στη Θεσσαλονίκη πάλι, οι θετικές ήταν 89 και οι αρνητικές 72.

1.3 Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών

Με το άρθρο 13 του Ν.4735/2020 (Α'197) συστάθηκε η Γενική Διεύθυνση Ιθαγένειας, με επιχειρησιακό στόχο την παροχή οδηγιών προς τις υφιστάμενες υπηρεσίες για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για την ιθαγένεια, για την ταχεία διεκπεραίωση των υποθέσεων και την εξασφάλιση εύρυθμης και αποδοτικής λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται στη ΓΓΙ. Η ανεπαρκής στελέχωση των υπηρεσιών ιθαγένειας είναι ένα πάγιο ζήτημα το οποίο επιβαρύνθηκε με την αναδιοργάνωσή τους.¹³ Όπως παρουσιάστηκε στην προηγούμενη [Αναφορά Απριλίου-Ιουλίου 2022](#), σύμφωνα με τα στοιχεία του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου τον Ιούνιο του 2022¹⁴ προκύπτει ότι στις Διευθύνσεις Ιθαγένειας εργάζονται συνολικά 108 υπάλληλοι πανελλαδικά, οι οποίοι ασχολούνται με τους φακέλους πολιτογράφησης αλλοδαπών. Στην υπηρεσία των Αθηνών, που είναι αυτή με τον μεγαλύτερο όγκο αιτήσεων, υπάρχουν μόνο 3 άτομα, στην Κεντρικού Τομέα και Δυτικής Αττικής 4, στη Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής 5, στη Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων 9, ενώ καλύτερα

¹¹ Στο Παράρτημα 2 μπορείτε να δείτε τους ισχύοντες πίνακες για τα έτη από το 2007 έως και το 2021. Το ατομικό εισόδημα είναι €7.500 και για τα έτη 2012-2018 κυμαίνεται στις €6.500 λόγω χαμηλότερου κατώτατου μισθού εκείνη την περίοδο.

¹² Στο Παράρτημα 3 μπορείτε να δείτε τον πίνακα με την έκδοση αποφάσεων πολιτογράφησης όπως δημοσιεύτηκε στην [02-06-2022 απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών](#) στην [υπ' αριθμ. 4251/29-03-2022 Ερώτηση](#).

¹³ Βλ. την [«Έκθεση για τις Διευθύνσεις Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών»](#) του Generation 2.0 RED (Ιούλιος 2020).

¹⁴ Στο Παράρτημα 3 μπορείτε να δείτε τον αριθμό των υπαλλήλων που ασχολούνται με την πολιτογράφηση αλλοδαπών, όπως δημοσιεύτηκε στην [02-06-2022 απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών](#) στην [υπ' αριθμ. 4251/29-03-2022 Ερώτηση](#).

στελεχωμένη είναι η Θεσσαλονίκη, αφού στην υπηρεσία της Κεντρικής Μακεδονίας εργάζονται 17 άτομα.

1.4 Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτημάτων

Ο ρυθμός διεκπεραίωσης των αιτημάτων για την ιθαγένεια είναι ένα διαχρονικό ζήτημα τόσο για τις υπηρεσίες ιθαγένειας όσο και για τους/τις αιτούντες/σες, εφόσον υπάρχουν πολλές εκκρεμότητες λόγω σοβαρών καθυστερήσεων. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών, στις 17/05/2021 οι συνολικές εκκρεμείς αιτήσεις πολιτογράφησης ήταν 32.943.¹⁵ Ο τεράστιος αυτός αριθμός αφορά όλες τις αιτήσεις που είχαν κατατεθεί έως και 31/03/2021 βάσει του προηγούμενου συστήματος. Από τα τελευταία στοιχεία που δημοσιεύτηκαν¹⁶ και παρουσιάστηκαν αναλυτικά και στην τελευταία [Αναφορά](#), οι φακέλοι που ενεργοποιήθηκαν έως τον Ιούνιο του 2022 βάσει του νέου συστήματος, δηλαδή σε όσους προσκομίστηκε ΠΕΓΠ από προηγούμενες εξετάσεις καθώς και οι απαλλαγές από τις εξετάσεις λόγω φοίτησης, υπολογίζονται σε 3.688 πανελλαδικά από τους οποίους εκκρεμούν ακόμη οι 2.482. Οι διευθύνσεις που παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο όγκο αιτήσεων προς εξέταση είναι η Αθηνών με 570 εκκρεμείς φακέλους και η Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων με 670.

---

¹⁵ Για περισσότερα βλ. [αναφορά Απριλίου–Ιουλίου 2021](#).

¹⁶ Στο Παράρτημα 3 μπορείτε να δείτε τον πίνακα με τις εκκρεμείς ενεργοποιημένες αιτήσεις πολιτογράφησης, όπως δημοσιεύτηκε στην [02-06-2022 απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών στην υπ' αριθμ. 4251/29-03-2022 Ερώτηση](#).

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΕΝΙΑ

Η κτήση ιθαγένειας λόγω γέννησης και/ή φοίτησης σε ελληνικό σχολείο είναι η διαδικασία που αφορά τη δεύτερη γενιά ανθρώπων μεταναστευτικής καταγωγής, παιδιά δηλαδή που είτε γεννήθηκαν στην Ελλάδα από αλλοδαπούς γονείς είτε ανατράφηκαν εδώ. Η κτήση της ιθαγένειας γίνεται μέσω αίτησης και δήλωσης προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η πρώτη κατηγορία (άρθρο 1Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας) αφορά σε ανήλικα παιδιά που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα και έχουν εγγραφεί στην Α΄ τάξη του Δημοτικού, ενώ ισχύουν αυστηρές προϋποθέσεις για το καθεστώς και τα έτη προηγούμενης νόμιμης διαμονής των γονέων τους στη χώρα. Η δεύτερη κατηγορία (άρθρο 1Β του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας) αφορά τα ανήλικα παιδιά και τα νεαρά άτομα που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς 9 τάξεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ελληνικό σχολείο, ή 6 τάξεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή έχουν απολυτήριο ελληνικού λυκείου και πτυχίο ελληνικού ΤΕΙ ή ΑΕΙ.

Με τον πρόσφατο Ν.4735/2020 επήλθαν αλλαγές σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της ΓΓΙ. Με σκοπό την αποσυμφόρηση των υπηρεσιών και τη γρηγορότερη εξέταση των αιτήσεων της δεύτερης γενιάς στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, συστάθηκαν νέες Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία. Σε συνέχεια της διάταξης αυτής, από τον Οκτώβριο του 2020 και εξής, οι υπάρχουσες Διευθύνσεις Ιθαγένειας που υπάγονται στις δύο αυτές Περιφέρειες εξετάζουν μόνο αιτήσεις πολιτογράφησης και έπαψαν να έχουν την αρμοδιότητα εξέτασης και έκδοσης αποφάσεων βάσει των άρθρων 1Α και 1Β του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Την αποκλειστική αρμοδιότητα των αιτήσεων αυτών, τόσο των εκκρεμών όσο και των νέων, έχουν οι δύο νέες Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας.

2.1 Κεντρική διοικητική οργάνωση και στελέχωση υπηρεσιών

Η στελέχωση των δύο νέων Περιφερειακών Διευθύνσεων άργησε ιδιαίτερα καθώς, ενώ η σύστασή τους τέθηκε σε ισχύ από τον Οκτώβριο του 2020, η λειτουργία τους ξεκίνησε μόλις τον Σεπτέμβριο του 2021. Βάσει των στοιχείων που δημοσιεύτηκαν κατά τον Κοινοβουλευτικό Έλεγχο τον Ιούνιο του 2022,¹⁷ στην Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας Αττικής υπηρετούν συνολικά 15 υπάλληλοι και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας Κεντρικής Μακεδονίας υπηρετούν 17 υπάλληλοι. Έκτοτε δεν έχουν υπάρξει νέα στοιχεία σχετικά με τη στελέχωσή τους.

2.2 Ρυθμός διεκπεραίωσης αιτήσεων

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία από τον Κοινοβουλευτικό Έλεγχο τον Ιούνιο του 2022,¹⁸ οι συνολικές αιτήσεις για ιθαγένεια δεύτερης γενιάς που κατατέθηκαν από 01/09/2015 έως 31/03/2022 ανήλθαν σε 116.500 (50.495 αιτήσεις βάσει του άρθρου 1Α, λόγω γέννησης και φοίτησης και 66.005 βάσει του άρθρου 1Β, λόγω φοίτησης). Έως τον Ιούνιο του 2022, οι εκκρεμότητες πανελλαδικά υπολογίζονταν σε 18.822. Από αυτές οι 8.148 αφορούν αιτήσεις βάσει του άρθρου 1Α και οι 10.674 βάσει του άρθρου 1Β. Κατά την τρέχουσα περίοδο, στην Αττική ολοκληρώνεται η εξέταση των αιτήσεων του 2018.

¹⁷ Βλ. περισσότερα στην [02-06-2022 απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών στην υπ' αριθμ. 4251/29-03-2022 Ερώτηση](#).

¹⁸ Στο Παράρτημα 4 μπορείτε να δείτε αναλυτικά τα στοιχεία για τις συνολικές αιτήσεις λόγω γέννησης/φοίτησης από το 2015 έως το 2022 και τις εκκρεμείς υποθέσεις, όπως δημοσιεύτηκαν στην [02-06-2022 απάντηση του Υπουργού Εσωτερικών στην υπ' αριθμ. 4251/29-03-2022 Ερώτηση](#).

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσω του έργου «Η Ιθαγένεια στην πράξη» γενικότερα, και ειδικότερα με τη δράση «Καταγραφή και ανάδειξη ζητημάτων στη διοικητική διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας», σκοπός μας ήταν να δοθούν τεκμηριωμένες απαντήσεις στο ερώτημα κατά πόσο οι διατάξεις του Ν.4735/2020 είναι σε θέση να επιταχύνουν τις διαδικασίες απόδοσης ιθαγένειας και να καταστήσουν πιο αξιοκρατικό το σύστημα της πολιτογράφησης. Ο στόχος ήταν να προκύψουν σταδιακά προτάσεις για την άρση των εμποδίων που έχουν εντοπιστεί· κι αυτό, προς όφελος τόσο της δημόσιας διοίκησης όσο και των δικαιούχων για τη δίκαιη και αποτελεσματική πρόσβαση στην ιδιότητα του πολίτη.

Αυτή είναι η τελευταία αναφορά που δημοσιεύεται στο πλαίσιο της δράσης «Καταγραφή και ανάδειξη ζητημάτων στη διοικητική διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας». Έχοντας περάσει δύο έτη από την έναρξη της συστηματικής παρακολούθησης των ζητημάτων της διοίκησης, το έργο «Η ιθαγένεια στην πράξη» θα ολοκληρωθεί το αμέσως επόμενο διάστημα με τη δημοσίευση της τελικής έκθεσης, η οποία θα περιλαμβάνει αφενός αναλυτική αξιολόγηση του νομοθετικών αλλαγών του Ν.4735/2020 και αφετέρου προτάσεις βελτίωσης επί του συνόλου των διαδικασιών απόκτησης ιθαγένειας.

Παρακάτω ακολουθούν κάποια σύντομα συμπεράσματα βάσει των ζητημάτων που καταγράφηκαν το τελευταίο πεντάμηνο του 2022.

Ως προς τη διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση

Όσον αφορά τις εξετάσεις, παρατηρείται ότι η οργάνωσή τους βελτιώνεται κάθε φορά και η διεξαγωγή τους κυλάει πλέον ομαλά, χωρίς καταγεγραμμένα προβλήματα. Παρ' όλα αυτά, τα ποσοστά επιτυχίας συνεχίζουν να παρουσιάζουν πτωτική τάση και να είναι ιδιαίτερα χαμηλά τις τελευταίες τρεις εξεταστικές, αφού πάνω από τις μισές συμμετοχές αποτυγχάνουν. Υπάρχει, λοιπόν, μια σταθερή μείωση που κυμαίνεται μεταξύ 2-3% όσον αφορά τις επιτυχίες ανά εξεταστική τις τελευταίες τρεις φορές, ενώ η μείωση από τις πρώτες εξετάσεις (67,11%) στις τελευταίες (42,52%) αγγίζει τις 25 ποσοστιαίες μονάδες. Αυτό το φαινόμενο είναι σίγουρα αποθαρρυντικό για τα υποψήφια άτομα, κάτι το οποίο φαίνεται και από την πτώση των συμμετοχών στις εξετάσεις. Μάλιστα, τον Νοέμβριο του 2022 οι αιτήσεις ήταν περίπου 3.200 λιγότερες από αυτές του Μαΐου 2022. Τέλος, η διαχρονική έλλειψη ενταξιακών πολιτικών μέσα από προγράμματα γλωσσομάθειας για ενήλικες σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη δυσκολία της Τράπεζας Θεμάτων και τον γραπτό τύπο των εξετάσεων δημιουργούν αντικειμενική αδυναμία σε πολλούς ανθρώπους που θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν στο νέο σύστημα πολιτογράφησης.

Όσον αφορά τα τεκμήρια οικονομικής ένταξης, το ελάχιστο επαρκές εισόδημα αποτελεί το πρωταρχικό και ανυπέρβλητο εμπόδιο στο νέο σύστημα πολιτογράφησης, που οδηγεί σε απόρριψη ενός μεγάλου μέρους των αιτήσεων. Όπως επανειλημμένα έχουμε τονίσει, η προϋπόθεση αυτή παραγνωρίζει τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες, την εκτεταμένη ανεργία και την απορρύθμιση της αγοράς εργασίας ήδη από την προηγούμενη δεκαετία. Το γεγονός δε ότι εφαρμόστηκε αναδρομικά και για όλες τις εκκρεμείς αιτήσεις των προηγούμενων ετών εγείρει και θέματα νομιμότητας, καθώς πλήττει την ασφάλεια δικαίου και τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη προς τη διοίκηση. Επιπρόσθετα, πρόκειται για μια οριζόντια προϋπόθεση, αφού δεν έχουν προβλεφθεί εξαιρέσεις ούτε καν για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αντικειμενική αδυναμία εργασίας, όπως π.χ. νεαρά ενήλικα άτομα λόγω ανηλικότητας, ιδίως ασυνόδευτα ανήλικα ή ΑμέΑ ή οι φροντιστές/στριες αυτών κ.ά. Το γεγονός αυτό τεκμηριώνεται πλέον και από τα αριθμητικά στοιχεία, τα οποία δείχνουν την τάση για αυξημένες απορριπτικές αποφάσεις, και κυρίως από μαρτυρίες πολιτών τρίτων χωρών των οποίων οι αιτήσεις έχουν απορριφθεί.

Τέλος, η υποστελέχωση αποτελεί διαχρονικό πρόβλημα που δυσχεραίνει τον ρυθμό διεκπεραίωσης των αιτήσεων, ειδικά όταν στη Διεύθυνση Ιθαγένειας Αθηνών, στον πολυπληθέστερο Δήμο της χώρας, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία υπηρετούσαν μόλις 3 υπάλληλοι μέχρι και το καλοκαίρι του 2022.

Ως προς τη διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας για τη δεύτερη γενιά

Η μη έγκαιρη λειτουργία της νέας Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας Αττικής προκάλεσε περαιτέρω συσσώρευση αιτήσεων προς διεκπεραίωση κτήσης ιθαγένειας βάσει των άρθρων 1Α και 1Β. Χρειάστηκε να περάσει σχεδόν ένας χρόνος από τη σύστασή της, προκειμένου η νέα υπηρεσία να αρχίσει να λειτουργεί κανονικά τον Σεπτέμβριο του 2021. Παρόλο που η σύσταση των νέων υπηρεσιών είχε σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών, παρατηρείται ότι ενάμιση χρόνο μετά αυτός ο στόχος δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Σαν αποτέλεσμα, η αναμονή στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας έχει ξεπεράσει τα τέσσερα χρόνια σε αιτήσεις της δεύτερης γενιάς με την υποστελέχωση να αποτελεί και σε αυτήν την περίπτωση την κύρια αιτία των καθυστερήσεων. Και ενώ πρόκειται για μια απλή διαδικασία εξέτασης δικαιολογητικών, νέες και νέοι που έχουν καταθέσει ακόμη και το 2018 αναμένουν την απόφαση για την κτήση της ιθαγένειάς τους μέχρι και σήμερα. Αυτή η καθυστέρηση μπορεί να έχει βέβαια σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή τους, καθώς ενδέχεται να τους καθυστερεί ή να τους στερεί δικαιώματα σπουδών εντός ΕΕ, πρόσληψης σε ορισμένες επαγγελματικές θέσεις κ.ά.

Νομοθεσία – Διοικητικές Πράξεις

❖ Απρίλιος – Ιούλιος 2021

Άρθρο 52 του Ν.4795/2021(ΦΕΚ Α 62/17.4.2021): απαλλαγή από την υποχρέωση απόκτησης ΠΕΓΠ – Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 7 του Ν.3284/2004.

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αριθμ. 28881/13.04.2021](#): ορισμός της διαδικασίας των εξετάσεων για το ΠΕΓΠ.

Απόφαση ΥΠΕΣ [υπ' αριθμ. 29845/16.04.2021](#): ορισμός τεκμηρίων οικονομικής και κοινωνικής ένταξης.

❖ Αύγουστος – Νοέμβριος 2021

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αριθμόν 64871/07.09.2021](#): ορισμός διεξαγωγής της προφορικής συνέντευξης.

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αριθμόν 71728/04.10.2021](#): ορισμός διεξαγωγής των εξετάσεων του ΠΕΓΠ.

Εγκύκλιος ΓΓΙ [υπ' αριθμόν 715/18.10.2021](#): ορισμός λεπτομερειών εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 4735/2020.

❖ Δεκέμβριος 2021 – Μάρτιος 2022

[Ν.4873/2021](#) (ΦΕΚ 248/Α/16-12-2021) άρθρα 36-39: τροποποιήσεις στη διαδικασία πολιτογράφησης.

[Ν.4915/2022](#) (ΦΕΚ 63/Α/24-3-2022) άρθρα 34-36: μεταβολές για αναστολή και την απόρριψη αιτήσεων σε περίπτωση ύπαρξης ποινικών κωλυμάτων.

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αρ. 738/7-1-2022](#): καθορισμός του τρόπου διεξαγωγής της προφορικής συνέντευξης.

Εγκύκλιος ΓΓΙ [υπ' αρ. 81/4-2-2022](#): τροποποίηση διατάξεων για την πολιτογράφηση.

Εγκύκλιος ΓΓΙ [υπ' αρ. 207/28-3-2022 εγκύκλιος](#): παροχή οδηγιών σχετικά με την ισχύ των αδειών διαμονής κατά τη διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας με κάθε νομική βάση κτήσης.

❖ Απρίλιος – Ιούλιος 2022

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αριθμόν 23083/08.04.2022](#): ορισμός διεξαγωγής των εξετάσεων του ΠΕΓΠ

❖ Αύγουστος – Δεκέμβριος 2022

Απόφαση ΓΓΙ [υπ' αριθμόν 64506 /03.10.2022](#): ορισμός διεξαγωγής των εξετάσεων του ΠΕΓΠ

Το σύνολο των κανονιστικών πράξεων του ΥΠΕΣ [εδώ](#).

Ιστοσελίδες

[Ανοιχτή Κυβέρνηση](#)

[Βουλή των Ελλήνων](#)

[Διαύγεια](#)

[Εθνικό Τυπογραφείο](#)

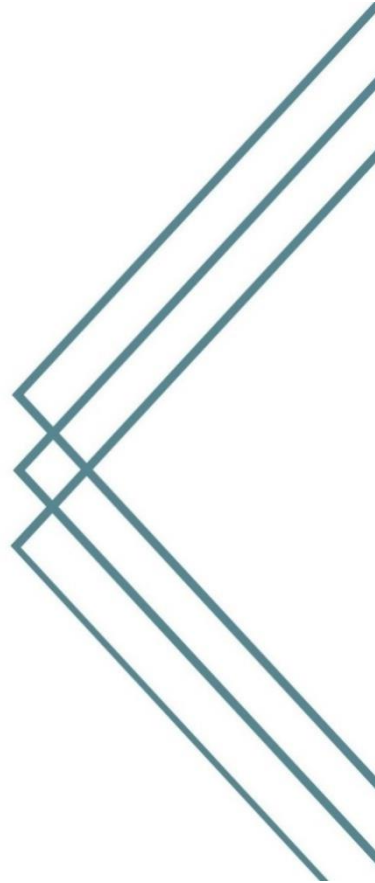
[Υπουργείο Εσωτερικών](#)

[Η Ιθαγένεια στην Πράξη](#)

[Generation 2 .0 for Rights. Equality & Diversity](#)

[Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου](#)

VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΛΙΣΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Τεκμήρια οικονομικής ένταξης	Τεκμήρια κοινωνικής ένταξης
• Φορολογικές δηλώσεις. Συνοδευτικά οι αιτούντες/σες μπορούν επιπλέον να υποβάλουν και κάποιο/α από τα παρακάτω: • Βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας • Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα για το διάστημα εργασίας του/της • Ιδιωτική σύμβαση εργασίας • Κατάσταση οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (Ε3) • Δήλωση στοιχείων ακινήτου (Ε9) • Βεβαιώσεις από Τράπεζα κατοχής ενεργού τραπεζικού λογαριασμού.	• Ληξιαρχική πράξη γάμου με Έλληνα/ίδα πολίτη • Ληξιαρχικές πράξεις γέννησης τέκνων που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα • Βεβαίωση φοίτησης ιδίου ή τέκνου του/της σε ελληνικό σχολείο ή σε ελληνικές δομές προσχολικής αγωγής στη χώρα • Λογαριασμοί οργανισμών κοινής ωφέλειας καθώς και σταθερής τηλεφωνίας στο όνομά του/της • Αντίγραφο υποβληθείσας δήλωσης πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακινήτου (ΑΑΔΕ) • Βεβαιώσεις πιστοποίησης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από αρμόδιους φορείς • Βεβαιώσεις συμμετοχής σε κοινωφελείς δραστηριότητες και εθελοντικές δράσεις • Αποδεικτικά συνεχούς διαμονής από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης έως και την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΠΑΡΚΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	7500€	7500€	7500€	7500€	7500€	6500€	6500€	6500€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΕΝΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟ ΜΕΛΟΣ	8250€	8250€	8250€	8250€	8250€	7150€	7150€	7150€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 2 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	9000€	9000€	9000€	9000€	9000€	7800€	7800€	7800€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 3 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	9750€	9750€	9750€	9750€	9750€	8450€	8450€	8450€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 4 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	10500€	10500€	10500€	10500€	10500€	9100€	9100€	9100€

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	6500€	6500€	6500€	6500€	7500€	7500€	7500€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΕΝΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟ ΜΕΛΟΣ	7150€	7150€	7150€	7150€	8250€	8250€	8250€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 2 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	7800€	7800€	7800€	7800€	9000€	9000€	9000€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 3 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	8450€	8450€	8450€	8450€	9750€	9750€	9750€
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕ 4 ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	9100€	9100€	9100€	9100€	10500€	10500€	10500€

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

α/α		ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (ΠΕΓΠ ΜΑΙΟΣ/ΑΠΑΛΛΑΓΕΝΤΕΣ)				ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (ΠΕΓΠ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ/ΑΠΑΛΛΑΓΕΝΤΕΣ)				ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
		ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΘΕΤΙΚΕΣ	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΜΟΝΗ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ	ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΘΕΤΙΚΕΣ	ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ	
1	ΑΘΗΝΩΝ	320	70	121	191	129	441			3
2	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	194	84	18	102	92	253			4
3	ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	159	93	32	125	34	200			5
4	ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ	323	136	49	185	138	483			9
5	Α' ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	181	86	72	158	23	197	3		17
6	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	34	20	13	33	1	30	11		9
7	ΗΠΕΙΡΟΣ-ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	54	14	32	46	8	34	4	2	9
8	ΘΕΣΣΑΛΙΑ -ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	109	91	4	95	14	94	24	3	15
9	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ-ΔΥΤ.ΕΛΛΑΔΑ-ΙΟΝΙΟ	116	47	29	76	40	224	16	12	20
10	Β.ΑΙΓΑΙΟ	20	6	6	12	8	10	2	1	4
11	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	52	29	19	48	4	50	2		5
12	ΚΡΗΤΗ	49	37	5	42	7	61	12	1	8
	ΣΥΝΟΛΟ	1611	713	400	1113	498	2077	74	19	108

Παρατηρήσεις:

1. Στο σύνολο των εκκρεμών αιτήσεων συμπεριλαμβάνονται επιτυχήντες ΠΕΓΠ και απαλλαγέντες λόγω φοίτησης
2. Στην ίδια χρονική περίοδο Νοέμβριος 2021-Μάρτιος 2022 εκδόθηκαν επίσης 236 αποφάσεις πολιτογράφησης αλλογενών αλλοδαπών με το προγενέστερο νομικό πλαίσιο
3. Οι αιτήσεις πολιτογράφησης που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία με αναμονή δικαιολογητικών αφορούν κυρίως στην επικαιροποίηση του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας που έχει διάρκεια ισχύος 2 μηνών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΕΝΙΑΣ (ΑΡ. 1Α ΚΑΙ 1Β)

Αιτήσεις γέννησης-φοίτησης από 1/9/2015-31/3/2022			
	1Α	1Β	Σύνολο
Αττική	17.673	26.433	44.106
Κεντρική Μακεδονία	7.589	9.704	17.293
Υπόλοιπη χώρα	25.233	29.868	55.101
Σύνολο	50.495	66.005	116.500

Εκκρεμείς υποθέσεις				
	1Α	1Β	Σύνολο	Έτος εξέτασης
Αττική	5.482	6.654	12.136	ολοκληρώνεται το 2017
Κεντρική Μακεδονία	2.107	3.266	5.373	2018 (1Α) / 2017 (1Β)
Υπόλοιπη χώρα	559	754	1.313	κυρίως το 2020
Σύνολο	8.148	10.674	18.822	

Υπουργείο Εσωτερικών

Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας
Γενική Διεύθυνση Ιθαγένειας
Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας

Γενικός Γραμματέας: ΜΠΑΛΕΡΜΠΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Τμήμα Καθορισμού Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης Αλλογενών Αλλοδαπών
Τμήμα Πολιτογράφησης Ομογενών
Τμήμα Στατιστικών & Διαχείρισης ΟΠΣ Ιθαγένειας
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης & Αρχείου

Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας

Αττική

Διεύθυνση Ιθαγένειας Αττικής
Τμήμα Γέννησης/Φοίτησης Ανηλίκων
Τμήμα Φοίτησης Ανηλίκων/Ενηλίκων
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης, Αρχείου & Στατιστικών Στοιχείων
Διεύθυνση Ιθαγένειας Αθηνών
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Διεύθυνση Ιθαγένειας Κεντρικού Τομέα & Δυτ. Αττικής
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Διεύθυνση Ιθαγένειας Βορείου Τομέα & Ανατ. Αττικής
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Διεύθυνση Ιθαγένειας Νοτίου Τομέα, Πειραιώς & Νήσων
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας

Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα

Διεύθυνση Ιθαγένειας Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Ιθαγένειας Βοιωτίας
Τμήμα Ιθαγένειας Εύβοιας
Τμήμα Ιθαγένειας Ευρυτανίας
Τμήμα Ιθαγένειας Καρδίτσας
Τμήμα Ιθαγένειας Μαγνησίας
Τμήμα Ιθαγένειας Τρικάλων
Τμήμα Ιθαγένειας Φθιώτιδας
Τμήμα Ιθαγένειας Φωκίδος

Ήπειρος – Δυτική Μακεδονία

Διεύθυνση Ιθαγένειας Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Ιθαγένειας Άρτας
Τμήμα Ιθαγένειας Θεσπρωτίας
Τμήμα Ιθαγένειας Πρέβεζας
Τμήμα Ιθαγένειας Κοζάνης
Τμήμα Ιθαγένειας Γρεβενών
Τμήμα Ιθαγένειας Καστοριάς
Τμήμα Ιθαγένειας Φλώρινας

Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα & Ιόνιο

Διεύθυνση Ιθαγένειας Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Ιθαγένειας Αιτωλοακαρνανίας
Τμήμα Ιθαγένειας Ηλείας
Τμήμα Ιθαγένειας Κορινθίας
Τμήμα Ιθαγένειας Αργολίδας
Τμήμα Ιθαγένειας Μεσσηνίας
Τμήμα Ιθαγένειας Λακωνίας
Τμήμα Ιθαγένειας Αρκαδίας
Τμήμα Ιθαγένειας Κέρκυρας
Τμήμα Ιθαγένειας Κεφαλληνίας
Τμήμα Ιθαγένειας Ζακύνθου
Τμήμα Ιθαγένειας Λευκάδας

Μακεδονία – Θράκη

Διεύθυνση Ιθαγένειας Κεντρικής Μακεδονίας Α'
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Ιθαγένειας Ημαθίας
Τμήμα Ιθαγένειας Κιλκίς
Τμήμα Ιθαγένειας Πέλλας
Τμήμα Ιθαγένειας Πιερίας
Τμήμα Ιθαγένειας Σερρών
Τμήμα Ιθαγένειας Χαλκιδικής
Διεύθυνση Ιθαγένειας Κεντρικής Μακεδονίας Β'
Τμήμα Γέννησης/Φοίτησης Ανηλίκων
Τμήμα Φοίτησης Ανηλίκων/Ενηλίκων
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης, Αρχείου & Στατιστικών Στοιχείων
Διεύθυνση Ιθαγένειας Ανατολικής Μακεδονίας–Θράκης
Τμήμα Ιθαγένειας
Τμήμα Πολιτογράφησης
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Ιθαγένειας Δράμας
Τμήμα Ιθαγένειας Έβρου
Τμήμα Ιθαγένειας Καβάλας
Τμήμα Ιθαγένειας Ξάνθης

Αιγαίο

Διεύθυνση Ιθαγένειας Βορείου Αιγαίου

Τμήμα Ιθαγένειας

Τμήμα Πολιτογράφησης

Τμήμα Γραμματείας

Τμήμα Ιθαγένειας Σάμου

Τμήμα Ιθαγένειας Χίου

Διεύθυνση Ιθαγένειας Νοτίου Αιγαίου

Τμήμα Ιθαγένειας

Τμήμα Πολιτογράφησης

Τμήμα Γραμματείας

Τμήμα Ιθαγένειας Κυκλάδων

Κρήτη

Διεύθυνση Ιθαγένειας Κρήτης

Τμήμα Ιθαγένειας

Τμήμα Πολιτογράφησης

Τμήμα Γραμματείας

Τμήμα Ιθαγένειας Χανίων

Τμήμα Ιθαγένειας Ρεθύμνης

Τμήμα Ιθαγένειας Λασιθίου

